

Senadin Lavić

**VELIKOSRPSKA IDEOLOGIJA U KONTEKSTU EVROPSKE
POLITIKE PREMA BOSNI I HERCEGOVINI**

**GREATER SERBIAN IDEOLOGY IN THE CONTEXT
OF EUROPEAN POLICY TOWARDS
BOSNIA AND HERZEGOVINA**

Sažetak

U tekstu je iznesen stav da barbarske metode i konzekvence primjena tih metoda u ljudskom djelovanju ne smiju biti prihvaćene kao osnov budućnosti novih generacija u vidu legaliziranih oblika političkog života i državnog ustroja na lokalnom i internacionalnom nivou.

U cilju zaštite žrtve od barbarskih zločina i u cilju kažnjavanja zločina i zločinaca, djela zločina i zločince treba tretirati iznad svega i neizostavno u domenu prava, dakle, u domenu sudske istine i sudskog metoda.

Ne smije se dopustiti da žrtva bude obespravljena tako što će pravni domen rješavanja problema biti napušten, ili sabotiran, ili izigran u njegovoj primjeni, da bi potom bio preusmjeren, reduciran i marginaliziran na moralizatorske propovijedi, debate i osude, te religijska, akademska i novinarska nadmudrivanja, davanja humanitarne pomoći žrtvi u vidu hrane, odjeće, lijekova i tomu slično – a sve kao surogat, to jest objektivno veoma ograničeno, bolno nedostatno ostvarivanje prava koje žrtva ima u sklopu internacionalnog pravnog poretka.

U ovom slučaju, žrtva je punopravna članica Organizacije ujedinjenih nacija (OUN), tj. Republika Bosna i Hercegovina (R BiH) i njeni građani. Učinjena je cinična podvala žrtvi agresije, ratnih zločina i zločina genocida upravo strateškim preusmjeravanjem rješavanja problema. Internacionalno-pravno jasno definirani i dokumentirani zločin prebačen je iz domena prava u domene moraliziranja, javnih debata, humanitarnih djela i tomu slično. U međuvremenu, nesankcionirani od strane lokalnog (ustavnog) i internacionalnog pravnog poretka odigrali su se i događaju

procesi koji imaju formu agresije i produženog genocida nad građanima R BiH, te dovođenja države članice OUN do konačnog, ireverzibilnog uništenja. U toj podvali učestvuju i oni domaći političari koji žrtvu predstavljaju riječima, ali ne i djelima. Sve to doprinosi uspjehu velikosrpske barbarske agresije na R BiH. Od tih grijehova prema žrtvi i internacionalnom pravnom poretku – u koje na prvo mjesto spada odstranjivanje i sabotiranje pravnog metoda – nisu amnestirani niti internacionalni faktori. Naprotiv! Stoga u ovom tekstu autor akcentira ishodište. Pravno mišljenje je polazni, osnovni element političkog djelovanja ili, drugim riječima, pravo je u Bosni i Hercegovini osnov politike u rješavanju problema. Sa zločincima treba komunicirati preko sudova, a ne po „svratištima pored drumova“.

Ključne riječi: legalitet, pravo, zlodjelo, genocid, država Bosna i Hercegovina, pregovaranje, velikosrpska ideologija/matrica, velikosrpski barbarizam, internacionalna zajednica

Summary

The paper presents the view that barbaric methods and consequences of the use of such methods, must not be accepted as a basis for the future of the new generations in the form of accepted, legalized forms of political life and organization of the State on the local and international level.

In order to protect victims from barbaric crimes and in order to punish crimes and criminals, criminal acts and criminals need to be treated primarily within the domain of Law, i.e. in the domain of judicial truth and judicial method.

The victim must not be cheated by allowing the legal aspect of efforts to address the problem to be abandoned, sabotaged or watered down in its implementation, by allowing the problem to be redirected, reduced or marginalized to moral lectures, debates and condemnations; religious, academic and journalistic quibbling; delivery of humanitarian assistance to the victim in the form of food, clothing, medicine, etc. – all in the form of a surrogate, i.e. an extremely limited, painfully insufficient exercise of rights provided to the victim under the international legal order.

In this case the victim is a full member of the Organization of the United Nations (OUN), the Republic of Bosnia and Herzegovina (R BiH)

and its citizens. By strategically redirecting the resolution of its problems - the perpetration of internationally defined and documented crimes against it – from the domain of Law to mere moralizing, public debates, humanitarian campaigns, etc., this victim of aggression, war crimes and genocide had been cynically deceived. All along, unsanctioned by the local (constitutional) and international legal order, processes carrying all the characteristics of aggression and uninterrupted genocide against the citizens of RBiH and bringing a OUN member state to final and irreversible destruction, had continued - and are, in fact, still ongoing. Participating in that deception are even those local politicians who allegedly, according to their own words (but not their actions!), represent the victim. All this is slowly taking the shape of success of the Greater Serbian barbaric aggression against Bosnia and Herzegovina. Not even international factors are exempt from these sins against the victim and the international legal order – primarily the removal and sabotage of the legal method. On the contrary! Therefore the author underlines in this paper the standpoint that legal thought is the initial, basic element of political work, or, in other words, in Bosnia and Herzegovina, Law must represent the basis of politics in the resolution of problems. All discussion with criminals should take place within courts, and under no circumstances in “roadside inns”.

Key words: *legality, law, crime, genocide, the state of Bosnia and Herzegovina, negotiations, Greater Serbian ideology/matrix, Greater Serbian barbarism, international community.*

Uvod

U kratkom izvodu iz jedne presude ICTY za zločin u Višegradu stoji:

Po mišljenju pretresnog vijeća požari u Pionirskoj ulici i na Bikavcu najgori su primjeri nečovječnih postupaka jednog čovjeka prema drugom. U historiji ljudske nečovječnosti, koja je već isuviše duga, žalosna i ogavna, požari u Pionirskoj i na Bikavcu zauzimaju istaknuto mjesto. Na kraju dvadesetog vijeka, obilježenog ratom i krvoprolićem kolosalnih razmjera, ovi užasavajući događaji ističu se po gnusnosti spaljivanja, po očiglednom predumišljaju i proračunatosti koja ih definira, po

tome kako su žrtve iz čiste bezdušnosti i surovosti sprovedene, zatvorene i zaključane u te dvije kuće da bi se našle potpuno bespomoćne u paklu koji je onda nastao, po stepenu boli i patnje koje su žrtve trpjele dok su žive gorile. U tom činu zatiranja svakog traga pojedinačnim žrtvama počiva nečuvena surovost koja itekako mora povećati težinu koja se pripisuje ovim zločinima.¹

Ovo je jedan od mnoštva stravičnih primjera nastajanja entiteta Republika Srpska (RS). Još postoji nada među žrtvama da će se preko institucije internacionalnog *prava* sankcionirati to djelo ljudske monstruoznosti i izopačenosti, to neviđeno djelo zločina nad građanima Republike Bosne i Hercegovine (R BiH). U ovome tekstu se iz tog ishodišta govori o *bosanskohercegovačkom pitanju* kao *političko-pravnom* pitanju. Genocid nad Bošnjacima je temelj entiteta RS i to se nikada i ničim ne može prikriti. Smatramo da bez drastičnog kršenja internacionalnog prava i ustavnopravnog poretka R BiH ne bi bilo moguće instalirati entitet RS na tlu jedne punopravne članice Ujedinjenih nacija. Za taj kriminalni poduhvat bile su potrebne domaće i strane snage! Bez precizne analize zla, bez zagledanja u diluvijalni atavizam, velikosrpsko obredno ubijanje žrtava i u strukturu zločinačkog mišljenja, očito je, žrtva će početi da funkcioniše po željama zločinaca te nikada neće shvatiti šta joj se dešava. Zato je neophodno misliti zlo i njegove rezultate! Jezgra zla na Balkanu nalazi se u *velikosrpskoj ideologiji* koja je postala unutarnja matrica srpskog odnosa prema drugima.² U skladu s ovom matricom pokušava se stvoriti monoetnička država s etnički homogenim supstratom u povijesno multietničkoj sredini – a to ne može bez zločina!

Diskurs koji je planski instaliran i ohrabrivan, postavši „norma“ političke korektnosti u poslijeratnom bosanskohercegovačkom društvu,

---

¹ Ovo je izvod iz presude za zločin nad Bošnjacima Višegrada. Vidjeti: „Sažetak presude u predmetu Tužilac protiv Milana i Sredoja Lukića“, 20. 7. 2009, Internacionalni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju (ICTY): Saopćenje za javnost (http://www.icty.org/x/cases/milan_lukic_sredoje_lukic/tjug/bsc/090720_sazetak_presude.pdf).

² Zbog postojanja entiteta RS veliki broj Bošnjaka ne smije da se vrati u prijeratna mjesta življenja jer je strah jači od ljubavi prema rodnom kraju. To je nesumnjiv rezultat instaliranja genocidne tvorevine na teritoriji polovine države Bosne i Hercegovine kojoj su oduzeli određenje republike (oblik vlasti pored monarhije), a dali ga entitetu koji je rezultat povrede prava i međudržavnih odnosa.

svjesno zaobilazi bitna pitanja o zločinima, izvršiocima, odgovornosti, pravima i suđenjima – sudskim istinama, a ciljano razvija pripovijesti relativiziranja, ravnomjernog raspoređivanja krivnje i apsurdnog kompromisa. Najmračnije u svemu tome jeste činjenica da se u elaboracijama poslijeratne, dejtonske Bosne i Hercegovine ne potcrtava da je u njoj ostao živjeti *rezultat planskog zlodjela* – entitet RS, *projekt velikosrpskog ekspanzionizma i terorizma*. Tek će biti vidljivo u perspektivi kuda vodi ostvarena balkanska autoritarnost: otvorena neodgovornost, ismijavanje civilizacije, rasizam, primitivizam i velikosrpsko barbarstvo. Taj velikosrpski projekt i njegova genocidna tvorevina ponovo rasplamsavaju velikodržavni zahtjev „svi Srbi u jednoj državi“ što proizvodi nova usijanja i opasnosti za političku praksu. S pravom S. P. Ramet primjećuje „da sav nacionalizam, od početka do kraja, nije ništa drugo nego jedan od oblika nelegitimne politike“³. Mi čak moramo pokušati, kako to predlaže A. Badiou, da postavimo pitanje o nacionalistima (nacistima) i barbarima, odnosno pitati se šta su *mislili* u svome atavističkom agresivizmu velikosrpski barbari, pored toga što znamo šta su uradili.⁴ Zato je važno *misliti* Srebrenicu i genocid koji je oko nje napravljen. Moramo, štaviše, misliti velikosrpski barbarizam da bi mu se mogli suprotstaviti i da bi ga porazili!

Dezavuiranje moralističko-humanitarne podvale

Dok je Bosna uništavana velikosrpskom agresijom 1992.–1995. godine, nekoliko zemalja iz evropskog prostora, a prije svega Britanija, Francuska i Rusija, posebnu su pažnju posvetile anuliranju bilo kakve mogućnosti vojne intervencije internacionalne zajednice protiv agresorskih snaga Jugoslovenske armije i Karadžićevih četnika.⁵ Time je postalo vidljivo da niko nije htio uznemiravati velikosrpski režim u Beogradu dok pravi Veliku Srbiju na ruševinama bivše Jugoslavije. Država Republika Bosna i Hercegovina je od 22. maja 1992. godine internacionalno

³ Sabrina Petra Ramet, *Balkanski Babilon. Raspad Jugoslavije od Titove smrti do Miloševićevog pada*, Alinea, Zagreb, 2005, str. 440.

⁴ Alain Badiou, *Stoljećé, Antibarbarus*, Zagreb, 2008, str. 9. Autor čak smatra da ne misliti ono što su nacisti mislili sprječava također i mišljenje onoga što su činili – a, posljedično, onemogućava svaku realnu politiku sprečavanja povratka tog zločinačkog djelovanja koje se pokazalo u istrebljenju evropskih Židova.

⁵ Carole Hodge, *Velika Britanija i Balkan*, Detecta, Zagreb, 2007, str. 96.

priznata članica Ujedinjenih nacija, 177. članica, te je na osnovu Povelje OUN imala pravo da bude zaštićena ili da joj se omogući da to pravo ostvari kako bi se suprotstavila velikosrpskom osvajačkom divljanju. Pritom, treba imati u vidu da su velikosrpski osvajači već 1992. godine bili vojno okupirali 70 od 109 predratnih općina u RBiH. To su znali svi bitni faktori u internacionalnoj zajednici. Kao da su u nekom institutu već bile nacrtane mape podjele na etničke teritorije, te je trebalo samo da ih se očuva!?! Kao da je očitoj agresiji velikosrpskog režima trebalo dati neki drugi karakter!?

Britanska diplomatija je od sramne Londonske konferencije održane 26. i 27. augusta 1992. *bosanskohercegovačko pravno pitanje* vješto pretvorila u *bosanskohercegovačko humanitarno pitanje*, odnosno u pitanje otvaranja koridora za slanje humanitarne pomoći žrtvama – da Bosanci ne umiru gladni u enklavama u koje su ih stjerali naoružani barbari – pri čemu su najteže prošle opkoljene enklave u Istočnoj Bosni. Sasvim je upravu B. Simms kada kaže da je Londonska konferencija bila čista prevara i napuštanje principa internacionalnog prava.⁶ Umjesto dotadašnjeg posrednika Carringtona,⁷ koji je pretrpio teške kritike zbog neuspješne medijatorske uloge, britanski premijer John Major je imenovao novog pregovarača, britanskog ministra vanjskih poslova Davida Owena – bez obzira na jasno nezadovoljstvo drugih evropskih zemalja zbog činjenice što je „Velika Britanija gotovo potpuno monopolizirala i rad (mirovne konferencije) i odabir ključnih aktera“⁸. Sve vrijeme, velikosrpski osvajači su bez ikakvog ustezanja nastavljali svoje ratne planove i osvajanja na tlu BiH, svjesni svakako da imaju diplomatsku amortizaciju njihovih zločina. U međuvremenu, bosansko pitanje se premješta u Ženevu. Carole Hodge je ponudila sažetu kritičku ocjenu ciljeva Londonske konferencije koji nam razotkrivaju *britanski diplomatski egoizam*. Ona kaže:

(...) Londonska konferencija je poslužila kako bi se zamaglilo
obrise odgovornosti internacionalne zajednice za rješavanje

⁶ Brendan Simms, *Najsramniji trenutak. Britanija i uništavanje Bosne*, Buybook, Helsinški odbor za ljudska prava Srbije, Sarajevo, Beograd, 2003, str. 17.

⁷ U julu 1992. godine Carrington je na monstruoan način tvrdio da *mir* neće doći u Bosnu „sve dok ne bude de facto podjele“. Time je ovaj bestidni čovjek poticao bosansku vladu da proda svoju zemlju za jalov i neizvjestan mir, te ohrabrivao agresora da osvaja što više može državne teritorije RBiH.

⁸ Carole Hodge, *ibid.* str. 92.

sukoba, a istodobno se počelo nazirati i okvir za različite napetosti koje će se tokom cijelog rata javljati između pojedinih država, kao i unutar i između internacionalnih institucija.⁹

Umjesto da internacionalna zajednica zaštiti svoju članicu od otvorene i razorne agresije velikosrpskog režima, državi BiH se nude pregovori kojima će upravljati Velika Britanija i koja će uspješno zaustaviti zahtjeve SAD za vojnom intervencijom.¹⁰ Od Londonske konferencije najviše je profitirala Velika Britanija, a Miloševićevom režimu je ostavljeno više manevarskog prostora. Sve se navodno odigravalo pod kišobranom UN, a to je značilo da niko konkretno nije odgovaran i da je svako odgovoran, a glavnu riječ je pritom imala Velika Britanija koja je preko Bosne i Hercegovine, preko uništavanja jedne države i njezinih građana, postigla svoj glavni cilj – ona je naime „stvorila novu pregovaračku strukturu, u kojoj je mogla i dalje imati glavnu ulogu. To joj ne bi pošlo za rukom da je Vlada Bosne i Hercegovine odbila pregovarati“¹¹. Država Bosna i Hercegovina je planski navučena na *pregovore*, umjesto da je tražila da se ne može pregovarati na način kako to odgovara agresoru, već da se mora ispoštovati internacionalno pravo napadnute članice Ujedinjenih nacija. No, Britanci su uspjeli prebaciti konferenciju u Ženevu, a u Beogradu je tadašnji predsjednik Savezne Republike Jugoslavije (SRJ) Dobrica Ćosić aplaudirao odluci o uspostavljanju stalne mirovne konferencije i „velikodušno“ predložio demilitarizaciju Bosne i Hercegovine. To znači da je shvatio da nema vojne intervencije zapadnih zemalja i da velikosrpska ratna mašinerija može osvajati sve što poželi!

Britanski poduhvat, potpomognut francuskom diplomatskom aktivnošću¹², da se bosanskohercegovačko pitanje svede na *humanitarno* i

---

⁹ Carole Hodge, *ibid.* str. 93.

¹⁰ Brendan Simms, *ibid.* str. 47. Kada su ljudi koji su radili uz J. Bakera nastojali učiniti sve da se poduzme intervencija, što bi značilo da se krene u kampanju bombardiranja srpskih položaja po Bosni i Hercegovini, protiv toga je ustala „vrlo oštra linija iz britanske ambasade, koja je ciljala tačno na one ljude u State Departmentu koji su to zagovarali“. Dakle, britanski diplomati su ih pokušali ušutkati po svaku cijenu.

¹¹ Carole Hodge, *ibid.* str. 94.

¹² Dolazak francuskog predsjednika F. Mitteranda u opkoljeno Sarajevo 1992. godine predstavlja vrhunac beščašća francuske politike prema RBiH. On je došao u državu koja je napadnuta od strane velikosrpskog agresora kako bi tim političkim trikom demonstrirao da je moguće živjeti pod opsadom i da nije potrebna vojna intervencija zapadnog vojnog saveza.

na nekoliko *moralizatorskih* fraza, a prema riječima britanskog ministra odbrane Malcolma Rifkinda nije bilo toliko motivirano brigom za humanitarne i vojne namjere koliko za *ciljeve* britanske vanjske politike, jer je cijela ta ideja zaštitne podrške humanitarnoj pomoći poslužila „za održavanje Velike Britanije u prvim redovima svjetske diplomatije, ali i za otklanjanje sve glasnijih zahtjeva za vojnom intervencijom u pravom smislu te riječi“¹³. UNPROFOR je dobio zadatak da provodi humanitarnu misiju, a velikosrpski barbari su već okupirali sedamdeset gradova u RBiH, pobili na hiljade građana i nastavili činiti te i druge zločine. Niko nije potencirao pravo RBiH da se brani ili obavezu UN da zaštite svoju punopravnu članicu. Internacionalni cinizam bio je na vrhuncu i povezan je s bosanskohercegovačkom neodgovornošću i pozicijom zatečene žrtve. Sve navedeno „veliki“ evropski intelektualci u svojim pisanijama umotalivali su u povijesne narative. A, u svojoj nesreći, RBiH je trebala odbranu od agresije i zločina kojima su bili izloženi njezini građani!

Britanski diplomata Robert Cooper, u knjizi *Slom država*, dotiče se i opisuje ono stanje iz kojeg su dijelovi internacionalne zapadne alijanse djelovali na Balkanu. Naravno, mi se ne moramo složiti s tim stavovima, no sasvim je nužno naknadno pročitati verzije o moći. Cooper kazuje:

Zapadna intervencija potaknuta je ponajviše radi zaštite pojedinca – humanitarna intervencija je nastala iz pravednih postmodernih motiva, ali se suočila s Miloševićevim ambicijama potpuno moderne nacionalističke države. Prvi veći sukob, onaj oko Bosne, naposljetku je riješen manje-više u skladu s receptom koji smo prikazali za Prvi zaljevski rat: mješavini ograničene sile i pregovaranja, uz određeni stupanj uspjeha.¹⁴

Uz ovo treba dodati da Cooper zanemaruje da je britanska diplomatija istrajno onemogućavala bilo kakvu vojnu intervenciju zapadne alijanse s NATO snagama. Cooper, također, zanemaruje da je RBiH imala pravo na odbranu i da joj je to pravo onemogućeno. To je stvaranje *strateške prednosti* velikosrpskom režimu iz Beograda, a koja je omogućeno diplomatskim mrežama tako što je odstranjena svaka mogućnost vojne intervencije. Za to vrijeme velikosrpski agresori dobili su manevarski

---

¹³ Carole Hodge, *ibid.* str. 97.

¹⁴ Robert Cooper, *Slom država. Poredak i kaos u 21. stoljeću*, Profil, Zagreb, 2009, str. 77.

prostor da osvoje što više teritorije, protjeraju sve druge nesrpske etničke grupe koje su bile uglavnom nenaoružane i neosposobljene za odbranu, pa da onda za pregovaračkim stolom ponižavaju i ucjenjuju bosansku Vladu. Na taj način bilo je moguće napraviti genocidni entitet – RS. Vjerovatno svjestan nepreciznosti u vezi s *intervencijom* koja nikada nije stigla za desetine hiljada ubijenih bosanskohercegovačkih građana, Cooper u nastavku kaže:

Tako je inicijalni odgovor Zapada na situaciju na Balkanu, u Somaliji ili Afganistanu bio mješavina zanemarivanja, nevoljnih mirovnih nastojanja, pokušaj humanitarnog rješavanja simptoma, uz zanemarivanje opasne, možda i zarazne bolesti.¹⁵

Nužno je pozvati se na jedan sasvim drugačiji pogled i razumijevanje naracije o događanju u Bosni od Londonske konferencije 1992. godine. Naime, B. Simms ima sasvim suprotan stav o britanskoj politici i djelovanju u RBiH tokom velikosrpske agresije. Simms kazuje:

U jesen 1992. bilo je jasno da dogovornog rješenja nema na vidiku, ali i da rat neće završiti ranom srpskom pobjedom. To je prinudilo britansku vladu da preispita svoju prvobitnu strategiju. Budući da je od početka bilo čvrsto isključeno slanje kopnenih trupa, rastuća humanitarna kriza dovela je do slanja znatnih britanskih snaga u Bosnu kao dio Zaštitnih snaga UN (UNPROFOR), sa zadaćom dostave i zaštite internacionalne humanitarne pomoći. Iako politička svrha slanja snaga nije bila izrečena, bila je sasvim prozirna: zahtjeve za političko-vojnom potporom bosanskoj vladi preduhitriti angažiranjem kopnene vojske isključivo u humanitarne svrhe...

Sve je to bio dio strategije da se sukob relativizira i depolitizira, te pretvori u čisto humanitarni problem. Umjesto etničkog čišćenja i agresije, ključne riječi britanskih državnika i diplomata postale su „etnički konflikt“ i „humanitarna pomoć“. Po tome shvatanju Bosna je postala tek neugodno upadljiv, no u biti rutinski građanski rat i humanitarna kriza...¹⁶

Simms potpuno razumije logiku britanske političke i diplomatske aktivnosti u vezi sa RBiH. Dakle, kada je riječ o *humanitarnom problemu*,

---

¹⁵ Robert Cooper, *ibid.*, str. 84.

¹⁶ Brendan Simms, *ibid.* str. 18.

onda nije potrebna vojna intervencija, nije potrebno zaustavljanje velikosrpskog projekta na teritoriji R BiH, nije potrebno davanje podrške i poštovanje prava bosanskohercegovačke Vlade da se brani kao članica UN. To je, dakle, bilo strateško uplitanje britanske politike u bosanskohercegovačku nesreću, čime se internacionalno pravo i pravo na samoodbranu zamjenjuju *humanitarnim konvojima* za izbjeglice u enklavama. „Humanitarizacija“ R BiH pokazala se kao strategija „depolitiziranja“ BiH, reduciranje države članice UN na „krizno žarište“ – gubljenje političkog personaliteta, a njezini građani su reducirani od političkih subjekata koji imaju prava i slobode na biološku masu koju tek treba prehraniti kao da se radi o ribama u ribnjaku.

Ideju za stvaranje *zaštićenih zona* za Bošnjake (*safe areas for Muslim population in Bosnia*¹⁷) predstavio je u zimu 1992. godine Cornelio Sommaruga, tadašnji predsjednik Internacionalnog komiteta crvenog križa (ICRC) u Ženevi. Stvaranje takvih „protected zones“ (*safe area, safe haven, secure zone*) po Bosni i Hercegovini najrječitije govori o namjeri određenih krugova iz internacionalne zajednice, a to je da se onemogućiti valjana odbrana države R BiH, te da se ona pretvori u totalno *humanitarno* pitanje, tj. u katastrofu i tragediju.¹⁸ Tako bi se prikrila odgovornost ljudi i vlada, predstavnika UN i velikih sila te mnogih ličnosti iz internacionalne zajednice, koji su imali obavezu da ispoštuju pravo države R BiH na odbranu i omogućiti joj da to pravo provede. U taj plan uvučena je bosanskohercegovačka Vlada i došlo se do pregovaračkog procesa u kojem je nametnuta genocidna tvorevina. Učinjena je velika podvala građanima jedne države i institucijama internacionalne zajednice koja je rezultirala dejtonskim razbijanjem R BiH. Odgovornost je golema i direktno potkopava internacionalni pravni sistem i poredak, ne samo Ustav Republike BiH, nego i Povelju UN i Konvenciju o genocida UN. Kada Generalni sekretar Ujedinjenih nacija Kofi Annan podnosi izvještaj o genocidu u Srebrenici, u novembru 1999. godine, on priznaje odgovor-

---

¹⁷ Jan Willem Honig/Norbert Both, *Srebrenica. Record of a War Crime*, Penguin Books, New York, London, 1996, str. 99.

¹⁸ U ovoj *safe zone* – rezervat pod skrbi, kao što su rezervati u prirodi nad kojima skrbništvo imaju razne službe oko prehrane, rasploda i odstrela životinja – u R BiH snage UN skrbe za biološke jedinice etničke grupe što predstavlja najdrastičniji primjer reduciranja građana R BiH na primarno-biološki element, tj. drastično isključenje iz političke sfere u „životinjsko carstvo“ s one strane dobra i zla.

nost UN, ali ponovo podvaljuje, jer pripovijeda o ciljevima velikosrpske agresije na RBiH i nepoduzimanju zaštite RBiH, umjesto da bude poništen i kažnjen velikosrpski poduhvat preko UN. On smatra, četiri godine poslije genocida u Srebrenice, da je trebalo „poduzeti vojno-političko rješenje“ i spasiti RBiH od agresije. No, Annanov izvještaj bio je djelimično iskren – on je priznao odgovornost UN za neispunjavanje svoje obaveze prema svojoj članici. Ova iskrenost dezavuirala mnoge i pokazuje, naprimjer, Foreign Office i britansku vladu, kako sprečavaju napore da se Bosni i Hercegovini pomogne vojno i kako nastoje prinuditi Vladu RBiH na nepravedan mir. Na kraju svoje ministarske funkcije Douglas Hurd je naručio izradu internog izvještaja o upravljanju bosanskim slučajem, kao strogo povjerljiv materijal, da se ne bi vidjelo prljavo uplitanje u destrukciju RBiH i podlo sprečavanje da se vojno sudjeluje u pomoći jednoj napadnutoj članici UN.¹⁹ Time se, zapravo, pripremalo prisiljavanje bosanskohercegovačke Vlade da pristane na nepravedan mir i da prihvati nelegalnu genocidnu tvorevinu na tlu države RBiH. Simms podsjeća na izjavu jednog komentatora koji tvrdi da će riječ Bosna biti uklesana na Hurdovoj nadgrobnoj ploči! Zato u svim godinama poslije dejtonskog sumraka internacionalnog prava slijedi niz problema s kojima se suočava država Bosna i Hercegovina.

Dejtonski ugovor zaustavio je Armiju RBiH u oslobodilačkom pohodu protiv velikosrpskog režima i genocidne tvorevine na tlu RBiH. Dejtonsko-pariškim sporazumom *instalirana* je agresijom napravljena podjela Bosne i Hercegovine na tri etničke teritorije.²⁰ Uzroci i rezultati velikosrpskog *barbarstva* u RBiH nikoga nisu previše interesirali.²¹ Čini se, poslije svega, da su bili uračunati od početka ratova na tlu bivše

---

¹⁹ Brendan Simms, *ibid.* str. 1.

²⁰ Brendan Simms, *ibid.* viii

²¹ Svakako je sadržajna i vrijedna knjiga koju je uredila i priredila Sonja Biserko. U njoj se mogu naći brojni podaci o stravičnom planu razaranja Bosne od strane velikosrpskih barbara, te o cinizmu internacionalne zajednice koja je od početka agresije na RBiH posjedovala relevantne informacije koje su ukazivale na genocid nad bošnjačkim narodom. Dakle, vojna agresija na BiH prethodno je bila pripremljena, a to dolazi iz područja *mišljenja*. Svako rušenje gradova, bombardiranje civila, ubijanje žena i djece unaprijed je smišljeno i ostvareno na terenu, tako da barbarizam i zlo nisu bez logike i ljudske misli. Vidjeti: *Bosna i Hercegovina – jezgro velikosrpskog projekta*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2006.

Jugoslavije. U sjeni opsade Sarajeva, primjerice, koja je služila da se bosanskohercegovačka Vlada natjera na kompromis prema željama agresora i pobunjenika iredentista, dogodio se stravični genocid u Istočnoj Bosni gdje su Bošnjaci bili većina do 1992.²² Zato se danas *izdaju* ključne nakane spasonosnog mišljenja kod mnogih autora koji, kada se govori o dejtonskoj konstrukciji BiH, potenciraju fraze da je ona *podijeljena* zemlja, *nestabilno* društvo, *nefunkcionalna* država bez građanskog učešća u tokovima konstitucije demokratskog sistema, etnopolis i tome slično. Da je BiH gotovo pa „nemoguća država“! Treba li se s nametnutim zlom i nepravdom definitivno pomiriti?! Ti autori stalno se bore s avetima, s posljedicama, dok tijelo velikosrpske osvajačke ideologije ostaje netaknuto, prikriveno i nekažnjeno. Međutim, treba naglasiti, niko od brojnih dušebrižnika ne potencira mišljenje o tome da je na tlu RBiH poslije rata *ostalo* djelo zločina pod imenom RS, da ono postoji kao rezultat zločina nad Bošnjacima i Hrvatima i da je to *svjedočanstvo zla* o kojem moramo misliti. Za mnoge „nepristrasne“ tumače i eksperte nema ništa neobično u genocidnoj tvorevini!!! Kao da je to uobičajeno, kao da je genocidna tvorevina opravdan i tipičan način provođenja i ostvarivanja političkih ideja. Zašto bi bila pitanja o *legalitetu* i odgovornosti za zločine? Kao da je etnonacionalistički barbarizam *legalna* politika!²³ Oni čak i ne pominju *kako* je došlo do “podijeljenog društva“ (M. Kasapović) i „nemoguće države“ (N. Kecmanović); oni, pak, dušebrižnički bijedno likuju, nesvjesni vlastite antihumanističke mizernosti, i nastavljaju *diskurs rastakanja* bosanskohercegovačke supstance, kao nastavak velikodržavnog ekspanzionizma koji je apsolutno *nelegalan*. Niko od njih ne precizira stav da je postojanje entiteta RS, kao i raštimanog entiteta Federacija BiH, izraz ilegalno nametnutog stanja Republici Bosni i Hercegovini i uzrok neuspjeha instaliranja liberalne demokratije, jedinstvenog ekonomskog prostora, etničko-konfesionalne saradnje, te

---

²² Sonja Biserko, *Razaranje Bosne*, u: *Bosna i Hercegovina – jezgro velikosrpskog projekta*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2006, str. 9.

²³ Kada se postavi pitanje *legalnosti* u BiH nužno se dovode u pitanje sve njezine etnonacionalističke institucije, uključujući tu i entitet RS, jer ne mogu izdržati test legalnosti, počevši od Ustava, Anex IV, pa nadalje. Zato je internacionalna zajednica na velikoj mucu jer izbjegavanje suočavanja s upitnim i nelegalnim ustavno-pravnim poretkom BiH samo umnožava probleme. Naravno, najviše na štetu građana BiH koji su zatočenici *nelegalnog* i *netipičnog* ustroja države.

da je dejtonska podjela zemlje osnovna kočnica njenog razvoja. To je danas znano i očito, ali cinički se šuti ili se traže dogovori, pregovori, kompromisi! O čemu?

Poslije sve nesreće u RBiH na djelu su i dalje dva antibosanskohercegovačka modela interpretacije bosanskohercegovačkog bića. Prema *prvom* modelu – u Bosni i Hercegovinji vladala je višestoljetna mržnja među narodima. Ovome su bliski oni glasovi u kojima se čuje konsocijacijsko kasapljenje povijesti i negiranje određenih historijskih tokova. Prema *drugom* modelu – u Bosni i Hercegovini bio je građanski rat a ne agresija RBiH. Ovo je velikosrpska verzija rata kojom se Srbija čuva od odgovornosti. Oba ova modela imaju zadatak da negiraju i poharaju bosanskohercegovačku specifičnost, *bosansku paradigmu*, i relativiziraju zločine na tlu RBiH od strane velikosrpskih snaga. Uz ovo je išla politika nemoći IC (Internacionalne zajednice), tj. ona podla politika prepuštanja Bosne u ruke neprijatelja kroz opću neodgovornost, ravnodušnost i lijenost prema stradanju nevinih ljudi. Negiranjem određenih historijskih i pravnih činjenica ili njihovom prekompozicijom i reinterpretacijom, bez ikakve valjane argumentacije, ne prihvata se RBiH i poriče se njena povijest, kulturna specifičnost i status punopravne članice UN – status svjetski priznate države. Ona se pojavljuje samo kao „vještačka tvorevina“ koja nikada nije bila država. Najopakije rečeno, nikada nije postojalo Bosansko kraljevstvo, ili poseban položaj Bosne unutar Osmanskog carstva, ili ona nije bila *corpus separatum* unutar Austro-Ugarske monarhije, ili posebna federalna jedinica (*republika*) unutar SFR Jugoslavije. Sve te laži i planska podmetanja su s ciljem omalovažavanja internacionalnog priznanja države RBiH iz maja 1992. godine.²⁴

Bez *pojma* o tome šta se desilo u Bosni – odnosno bez *misli* koja reflektira i pokazuje da zna o kojoj je podvali, prevari i zlodjelu riječ – sve moralizatorske naracije, humanitarni refleksi, diplomatske igre iza kulisa internacionalne zajednice i religijske predrasude, služe da se sav užas uništavanja RBiH sakrije. A prikriti užasno stradanje Bosne znači – uništiti je. Svodeći Bosnu na moralno, humanitarno ili religijsko pitanje, Republika Bosna i Hercegovina se izbacuje iz domena internacio-

---

²⁴ SFR Jugoslavija već je prestala postojati u vrijeme kada je Bosna i Hercegovina proglasila svoju nezavisnot i kada je priznavana od EZ u aprilu 1992. a od UN u maju. Srbija je štaviše od 1991. godine bila samostalna država.

nalnog prava! Ona zapada u veliku opasnost da se ukine putem tzv. Dejtonskog *proces*a koji se sastoji u postepenom – sa stanovišta Povelje UN i njoj pridruženog Internacionalnog prava nedozvoljenom, nelegalnom, a time i *protupravnom* domenu – „dobrovoljnom“ i „dogovornom“ legaliziranju tvorevine zacrtane u Aneksu IV Dejtonskog ugovora. Ta dejtonska BiH je tek *privremena*, labilna *unija* dvije „države“, Republike Srpske i Federacije BiH. U skladu s tim RS je na putu svoje legalizacije na način da je „dogovorno“ („*vansudski*“) priznaju predstavnici njene žrtve, lideri-pregovarači stranaka. Uz stabilnu, unitarističku i potpuno etnički, religijski i ideološki formatiranu velikosrpsku RS, imamo i nestabilnu Federaciju BiH sačinjenu od 10 mini-država, kantona. Dakle, Bosna i Hercegovina ne treba sažaljenje i lažno milosrđe, milostinju i konzerve – ona zahtijeva od civilizacije da se ispoštuje *njezino pravo* kao članice Ujedinjenih nacija.

Barbarstvo, pre(go)-varanje i izigravanje prava

Specijalni rat protiv Bosne i Hercegovine počeo je krajem 70-ih godina dvadesetog stoljeća, za vrijeme SFRJ, kada je Srbija počela pokazivati jasne znakove da želi oboriti Ustav iz 1974. godine koji joj nije dozvoljavao da ostvari poziciju hegemonu unutar federalne države, kao da je Jugoslavija bila isključivo srpska. Iz tog vremena posebno su indikativni tekstovi koji su objavljeni u NIN-u. Specijalni rat protiv Republike BiH vođen je, također, i 1992. godine. Tada je začeta priča o „vijetnamizaciji“ R BiH, proizvodio se strah. Bojazan od nečega takvog izražavao je američki general Colin Powell, načelnik Generalštaba američke vojske. Baš „vijetnamizacije“ skrivao je i ciljano zatumljivao jednu prostu činjenicu: Republici BiH kao članici UN nisu trebale internacionalne trupe, nego samo pravo da se *sama* brani svojom vojskom od agresora – *ona to pravo nije dobila od internacionalne zajednice*. Velika Britanija i Francuska podržavale su embargo na uvoz oružja za odbranu i odbijale vojnu intervenciju, te su na taj način napravile nenadoknadivu štetu državi R BiH. Bosanska Vlada je očekivala da će internacionalna zajednica djelovati i vojno zaštititi svoju članicu od očigledne agresije, no ona je uletjela u klopku Londonske konferencije. Zatim je u Ženevi D. Owen nastavio sramotni duh Londonske konferencije na kojoj su agresor i žrtva izjednačeni, tj. stavljeni su u isti pravni status, jedna internacionalno

priznata država te članica UN i jedna teroristička iredenta koja vodi rat protiv države RBiH. Na Londonskoj konferenciji pripremljen je projekt da se *pravo* žrtve ili napadnute strane stavi u istu ravan sa agresorom, da se tako izjednače kao ravnopravne strane u sukobu ili „dvije zaraćene strane“ u sukobu.

Međutim, već u Ženevi, nažalost, takvo podmuklo određenje događanja na terenu u ratno polje postavlja i bosanskohercegovačke Hrvate, te se govori o „tri zaraćene strane“. Na taj način Owen i Vance odvođe RBiH u opasnu *zonu pregovaranja*.²⁵ Kroz „mirovno posredovanje“ D. Owena u ženevskim pregovorima uveden je koncept „tri zaraćene strane“ i put ka etničkoj teritorijalizaciji državnog prostora RBiH.²⁶ To je značilo da je legalna bosanska Vlada koja se branila od velikosrpske agresije izjednačena sa agresorima, odnosno ona je postala samo „jedna strana“ u sukobu za *nepristrasne* oči britanskih posrednika u pregovorima. Otada je RBiH u velikom i teškom škripcu. Mnogi smatraju da su Vance – Owenove mape direktno inspirirale zločine HVO nad Bošnjacima i sukobe sa Armijom RBiH. Warren Christopher poslao je predsjedniku Izetbegoviću 19. augusta 1993. godine pismo u kojem mu *preporučuje* da prihvati Miloševićev i Tuđmanov plan o podjeli RBiH. To su podržali Owen i Stoltenberg.

Dejtonsko-pariški sporazum je, s jedne strane, zaustavio genocid, progone i patnje građana Republike Bosne i Hercegovine, kao i daljnje razaranje države i društva,²⁷ u čemu velika zasluga pripada SAD na čijem je čelu bio predsjednik William J. Clinton. S druge strane, sporazum je zaustavio *oslobađanje* Republike Bosne i Hercegovine od velikosrpskog agresora, omogućio zadržavanje *status quo* postignutog u ratu, jer nije doveo do pravde i instalirao je djelo genocida na tlu internacionalno priznate

---

²⁵ Čak, ako rat „malo duže“ potraje moglo bi ga se okarakterizirati kao „civil war“ i onda bi se jasno unutar RBiH moglo govoriti o „tri zaraćene strane“, a pritom će uloga Srbije i Hrvatske postepeno da se izgube iz vida i imaćemo pripremu za trojnu diobu BiH.

²⁶ Kada se političko-pravni subjektivitet države rastoči kroz „humanitarizaciju“ na svoje „podjedinice“ – etničke grupe – „logičan“ slijed jeste pokušaj trojnog komponovanja „nove države“ iz „tri zaraćene strane“ s obzirom da je zbog stabilnosti regiona bitno očuvati teritorijalni integritet. Zato je dejtonska BiH država s teritorijalnim integritetom i s gotovo nepostojećim subjektivitetom.

²⁷ Danas s prvom možemo pitati je li uistinu spriječio daljnje razaranje države i društva?! Možda u vojnom smislu da, ali politički i velikosrpski ne.

države. Dejtonsko-pariškim sporazumom spriječeno je definitivno oslobođanje R BiH od strane Armije R BiH i HVO. To je njegova paradoksalna dvosmislenost koju koristi velikosrpska propaganda i njeni politički predstavnici. Štaviše, njime su agresori nagrađeni, čime su prekršena sva moralna, ljudska i internacionalna načela u novijoj povijesti. „Uništena“ je Republika Bosna i Hercegovina i na njenim temeljima konstruirana zločinačka tvorevina, „entitet RS“, koja je djelo barbarskog razaranja, zločina i atavističkog ubijanja. Iz ovog začetka nepravde i manipulacije proističe sva poslijeratna izopačenost, nemoral, sumrak ljudskosti, internacionalna „naivnost“, cinizam velikosrpskih političara, kriminal, dehumanizacija ljudskih odnosa, etničko distanciranje i mržnja. Dakle, more strašnih problema za krhku demokratiju koju nefunkcionalno dejtonsko rješenje dovodi do niza teškoća.

Postojanje monoetničkog entiteta RS na teritoriji države Bosne i Hercegovine, koja je internacionalno priznata pod imenom Republika Bosna i Hercegovina 1992. godine, rezultat je *rata za teritorije*, povijesno-političke igre velikih sila – Rusije, Britanije i Francuske – te cinizma svjetskih institucija. Dejtonsko-pariškim sporazumom 1995. godine, Republika Bosna i Hercegovina silom je i protivpravno *podijeljena* na dva entiteta: jedan je sastavljen od deset kantona koji su gotovo pa državnice, što je totalno decentraliziralo taj dio države i dovelo je do nefunkcioniranja, i drugi, manji dio države, s jednom vladom, predsjednikom, parlamentom, unitarno-centralističkom vlašću u kojoj potpuno dominiraju srpski političari, a na teritoriji s koje su protjerane stotine hiljada Bošnjaka i Hrvata. Time je „uvažena“ sila i ratni učinci na tlu članice UN.²⁸ Stoga treba reći jasno da se entitet RS na tlu države Bosne i Hercegovine pojavljuje kao *rezultat* ratova koje je vodila organizirana velikosrpska politička i vojna struktura na čelu sa predsjednikom S. Miloševićem i njegovima satelitima u Hrvatskoj i Bosni. Srbija je na tlu Republike Bosne i Hercegovine napravila monoetnički entitet RS i to još nije sankcionirano od strane internacionalne zajednice, jer Bošnjaci i Hrvati nisu u stanju da to urade sami. Ime entiteta RS očita je nakana o proširenju Srbije na teritoriju države BiH, što svjedoče brojni tajni i javni dogovori i procesi, npr. privatizacija

---

²⁸ Građani BiH nikada nisu priznali rezultate velikosrpskog osvajanja područja R BiH, bez obzira što je i pored njihove volje instaliran entitet RS i podmetnut Ustav, Aneks IV, u mirovnom sporazumu.

telekoma u Banjaluci od strane Srbije i poslovi u energetskom sektoru. U Beogradu mnogi zagriženi nacionalisti smatraju da je entitet RS „srpski plijen“ iz nekoliko bezuspješnih osvajačkih ratova, stravičnih ne samo po druge balkanske narode nego i po sam srpski narod.²⁹ Dejtonsko-pariški projekt se pokazuje, *summa summarum*, kao kula babilonska jer nije sankcionirao velikosrpski osvajački projekt. No, to mu nije ni bio cilj! On je, s unutarnjom projektnom greškom etnoklerikalnog separiranja na kojem je zasnovan, tek otvorio opasne provalije egzistencije države BiH. Svaka politička opcija zasnovana na ideji *građanstva*, u okviru dejtonskog projekta, ignorirana je, te ne može biti provedena niti se preferira u kolektivističkom rješavanju političkih pitanja.

Entitet RS nije nastao slučajno ili *ex nihilo*. Štaviše, nastao je ratnim pohodom velikosrpske politike na BiH. Jugoslavenska armija s policijskim strukturama Srbije i Crne Gore, kao temeljna oružana velikosrpska sila, bili su njezini izvršioци. Entitet je rezultat zločina genocida nad Bošnjacima u istočnoj Bosni, od Trebinja do Bijeljine i Bosanske Rače, a ne samo u Srebrenici, potom u Krajini, dolinom Sane, u Prijedoru i Banjaluci, te progona nesrpskog stanovništva s teritorije koja je osvojena ratom. Ostaviti RS da postoji na tlu BiH značilo bi priznati genocid kao legalno sredstvo ostvarenja političkih ciljeva i monsturoznih ideologija. Entitet RS je stravični „proizvod“ i sramota današnjeg čovječanstva i njegovog internacionalnog poretka. Zato je bosansko pitanje, zapravo, *pravno pitanje* par excellence! Genocidna tvorevina je projekcija velikosrpske elite i režima u Srbiji te rezultat agresije tog režima – JNA koja se preobrazila u srpsku vojsku. U istočnoj Bosni, prema popisu stanovništva iz 1991. godine, Bošnjaci su bili većina do 1992. kada su ih velikosrpski osvajači pobili i protjerali. Otada se gradovi u Podrinju smatraju „srpskim“ i to je smisao velikosrpskog rata za teritorije RBiH. To je cilj velikosrpske barbarske destrukcije i politike u 19. i 20. stoljeće na području Balkana. Poubijati nenaoružane stanovnike jednog područja, zvjerski se izživljavati nad nemoćnima, silovati, pljačkati i paliti, a onda od toga napraviti „junački“ mit te proglasiti sve „vekovnom“ srpskom zemljom. Strašna „kulturna“ matrica poput one iz 19. i 20. stoljeća koja računa da će danas polučiti uspjeh i na području države BiH.

---

²⁹ Kada Beograd definitivno napusti velikosrpsku ideologiju, otvoriće se nove perspektive egzistencije za narode u ovome dijelu Evrope.

Čuvari RS upozoravaju da postoji neupitan teritorij koji pripada entitetu koji, zapravo, više funkcionira kao opasna nedemokratska paradržava na tlu države BiH. U tu svrhu podmeću *Platforme*, te prave *Upozorenja*, *Predstavke* i *Zaključke*. Dejtonsko-pariški sporazum proizveo je mir bez ljudskih prava ili, drugim riječima, nije okončao velikosrpski projekt na tlu RBiH. Entitet RS nije „državotvorni entitet“ niti „trajna kategorija“ kako nam to podlo podmeću čuvari genocidne tvorevine, nego je djelo besramnog zločina nad bosanskohercegovačkim građanima bošnjačkog i hrvatskog etničkog određenja. To se ne može sakriti, te stoga ovaj entitet može biti samo „trajna genocidna kategorija“.³⁰ Aktualni „čuvari (zlo)djela R. Karadžića“ sprovode istu politiku „utemeljitelja“. Njeno počelo u zlodjelu se nikada i ničim neće moći prikriti – ona nema ljudski, moralni i povijesno-kulturni osnov i legalitet svoga postojanja. Ona je rezultat učinjenog zla! Stoga je RS teret na leđima srpskog naroda koji ga prikazuje s mrakom zločina nad drugima. To, možda, sadašnja generacija „čuvara“ i „nastavljača“ genocidnog projekta ne vidi, ali računi povijesti uvijek stižu neumoljivo. Valja jasno reći da negacija RS nije negacija srpskog naroda, nego je zagovor i poštivanje internacionalnog prava. Negacija entiteta RS je, stoga, *poštivanje* Povelje UN, internacionalnog prava, a posebno Konvencije o genocidu i Presude ICJ od 26. februara 2007. godine. Presudom o genocidu u Srebrenici jasno je rečeno šta je entitet RS. A bosanskohercegovački političari trebaju tražiti od internacionalnih institucija da se Presuda ispoštuje.

U dejtonskom Ustavu, Aneks IV, institucionalizirana je kao vrhovni zakon, *nepravda* i *nejednakost* na mnogo načina, pa i tim što je u njemu ostavljeno sramno ime zločinačke tvorevine nastale tokom agresije 1992.–1995. Stoga, bolje je reći da se radi o opasnoj ilegalnoj podvali Ustava, a ne o Ustavu jedne internacionalno priznate države. Iz njega se ne vidi kakav je oblik vlasti u državi Bosni i Hercegovini, a jedan njezin entitet je *republika*?! Također, nikada ne treba zaboraviti da je vojnom

---

³⁰ *Platforma za neupitnost i cjelovitost RS* (2009) pripremna je politička igra za daljnje pregovore o ustavnim pitanjima, a da bi se zanemarilo pitanje o njenom zločinačkom, genocidnom instaliranju na tlu RBiH, tj. o njenom ishodištu u zlodjelu i antidržavnom djelovanju. Osnov cjelokupne velikosrpske stragregije zasnovan je na stavu da treba „pregovarati o svemu“, a to znači „ništa nije istina dok se politički ne dogovorimo“. Zato se počelo dogovarati i o opstanku države BiH kao da je riječ o srpskoj palanci, a ne o internacionalno priznatoj državi.

silom velikosrpskih osvajača „srušena“ *Republika* Bosna i Hercegovina i njezin Ustav. To „rušenje“ je Dejtonsko-pariškim sporazumom samo *potvrđeno*. Na tom je u Daytonu prethodno radila skupina tzv. *internacionalnih posrednika* koji nisu krili svoje etnocentričke i imperijalno-eurocentričke predrasude prema Bošnjacima i islamu. Oni su uz bosanskohercegovačku stranu u pregovorima, koja je prihvatila takvu narav pregovaranja, odgovorni što su RBiH izveli iz okvira internacionalnog prava u opasno područje *pogađanja, dogovaranja i političkog kockanja* s državnošću. U sam sistem države BiH tako je instalirano narušavajuće sredstvo destabilizacije i nereda – genocidni entitet kao rezultat velikosrpskog zločina.

Jasno je da državu BiH treba nužno transformirati u nešto civilizirano, s ljudskim licem, uobičajeno, antifašističko i demokratsko. Na njenom tlu je metastaza zla ostala da funkcionira. Entitet RS nije „ostatak ostataka srpske etničke teritorije“, kako to iz tmine zla ponavlja M. Ekmečić, a nije ni „srpska država zapadno od Drine“. Ona je biljeg sramote za srpski narod. Bosna vapi za pravdom i redom. U slučaju Bosne treba *ispoštovati* pravo – ne trebaju ispraznosti o moralu, humanitarna priča i sažaljenje, emocije i povici fanatika, klerikalni i rigidni fundamentalisti, etnički lideri i OHR te Visoki predstavnik kao čuvar dejtonske etnoklerikalne antidemokratije³¹ i sličnih podvala. Bosni i Hercegovini trebaju jake institucije vlasti i vladavina zakona o kojoj govori Ciceron. Čas je da se prestane dijeliti Bosnu kao praznu zemlju, prostor, teritoriju-divljinu. Država BiH je postala zatočenik entiteta RS koji je kontinuiranom opstrukcijom i etnonacionalističkom politikom doveo do krize u funkcioniranju cjelokupnog sistema vlasti, te time zakočio svaki mogući napredak države i njenih institucija. Građani su obespravljeni u kolektivističkom sistemu predstavljanja, u mehanizmu stada bez odgovornosti, gdje se mogu činiti zlodjela i bježati od pravde. Ne poštuje se volju građana koja je iskazana na Referendumu 1. marta 1992. godine – to se *ignoriše* umjesto da se *poštuje*. Protiv toga su se digli velikosrpski barbari jer oni nikada

---

³¹ U Bosni su blagougodno ordinirali Visoki predstavnici međunarodne zajednice: Karl Bildt, Karlos Vestendorp, Wolfgang Petrich, Paddy Ashdown, Kristian Schwartz Schilling, Miroslav Lajčak i najnoviji Valentin Inzko. Oni su čuvari dejtonske podjele RBiH, a ne njezinog povijesnog multilateralnog bića. Iza njih, čini se, kao da stoji ideja: pustiti da rat „pročisti“ stare, vjekovne mržnje ili mit o vjekovnoj mržnji i zaraćenosti balkanskih etničkih grupa.

nisu priznavali da je Bosna i Hercegovina država. Građanin je potalčen – tu su *lideri* koji „u ime naroda“ donose odluke uvijek gledajući jednim okom vlastitu dobit. Tako se demokratija preobraća u samovolju lidera, konsocijacijsku vladavinu kartela elita.

„Slijeganje tla“, genocid i zatočnici velikosrpskog barbarizma

Velikosrpska isključivost, diskurs *svetosavskog izolacionizma* o kojem govori R. Konstantinović u *Filosofiji palanke*, danas je navučena kao ludačka košulja ne samo za srpski narod na Balkanu već i za njegove prve komšije. Dakle, neovisno o tome koje monstruoznosti velikosrpski diskurs priprema Bosni u budućnosti – Bosna je bila i ostaće paradigma evropske pluralne svijesti, anticipacija zajednice evropskih naroda koji su izabrali antifašizam, mir i civilizaciju.³² Ujedinjena Evropa afirmira povijesnu suštinu bosanskosti, bosanskog kulturnog bića koje je povijesno konstruirano kao pluralističko.

Od 19. stoljeća otvorena je hajka na Bošnjake – *epoha progona Bošnjaka* koja, nažalost, u našem dobu kulminira genocidom u Srebrenici. To je danas najveća *tuga* bošnjačkog naroda i najveća *sramota* srpskog naroda. O genocidu u Srebrenici, Jan Willem Honig i Norbert Both pokušavaju ponuditi, *prvo*: detaljnu interpretaciju „bitke“ za Srebrenicu od 6. do 11. jula 1995. godine, te deportaciju i masovna ubistva koja su slijedila poslije pada grada u ruke Mladićevih velikosrpskih ubica; *drugo*: nastoje objasniti zašto su *Mladićevi četnici* napali zaštićenu zonu UN Srebrenicu i sistematski pobili toliko građana i *treće*: analiziraju zašto

---

³² Svjedoci smo procesa u kojem se provodi šira perturbacija i revizija povijesnih tokova a u svezi četnika i partizana. Sasvim kratko: četnici se nikakvim historiografskim reinterpretacijama ne mogu predstaviti kao antifašisti, demokrati i humanisti. Dovoljno je pogledati njihove programske akte, direktive, pisma ideologa i ratne izvještaje, pa da se vidi da su to koljači i ubice. U odsustvu hrabre i humane vizije budućnosti, velikosrpski antibosanski Levijatan je rehabilitirao četništvo i pokušao ga predstaviti kao antifašističku ideju. Međutim, valja znati da je velikosrpska militarno-politička orijentacija iz 19. stoljeća osnovna ishodišna tačka svih problema i nesreća među narodima bivše Jugoslavije. Tako se u programsko-ideološkim tekstovima *drugi* pokazuju kao predmet na kojem se može iskaliti „srpski bijes“ zbog vjekovne potčinjenosti mrskim osvajačima. Ti drugi su Bošnjaci, Albanci i dijelom Hrvati.

internacionalna zajednica nije onemogućavala ove velikosrpske akcije.³³ Pored toga, uz velikosrpske barbare kao glavne krivce za genocid u Srebrenici i izdaju internacionalne zajednice u čijim je rukama bila Srebrenica kao „safe area“, jednog dana mora se ustanoviti i odgovornost bosanskohercegovačke strane, ljudi iz politike i armijskog vrha koji su tih dana 1995. bili na odgovornim funkcijama. Ne može biti da niko od njih ne snosi nikakvu odgovornost.

Na početku 21. stoljeća, nastavljajući velikosrpskog projekta pokušavaju da minimiziraju priču o njemu. Neki idu čak dotle da tvrde da takvo nešto ne postoji – da je to izmišljotina i mit. Pokušavaju da optuže Austro-Ugarsku monarhiju za podmetanje tog projekta. Kao da su velikosrpske političke ideje u periodu od 1989. do 1999. bile ideje Marsovaca, a ne njihove kao osvajača na prostoru bivše Jugoslavije koji su pod sloganom „svi Srbi u jednoj državi“ rušili, ubijali i progonili nesrpsko stanovništvo. Ovo je faza koju velikosrpski projektanti nazivaju *slijeganje tla* – sada treba polahko „civilizirati“ ratna zbivanja, ravnomjerno rasporediti krivnju za rat i vratiti se u tokove internacionalne zajednice. Neostvareni projekt *povratka* protjeranog stanovništva u prijeratna mjesta življenja, dijelom dovršava i zaokružuje nakane velikosrpske agresije na Republiku BiH.³⁴ Međutim, to još nije dovoljno za potpuno ostvarenje projekta. „Slijeganje tla“ podrazumijeva da *postane legalno* ono što je ratom, zločinom i genocidom ostvareno u ime velikosrpskog projekta, a na štetu Bošnjaka, Hrvata i ostalih. To bi upravo žrtava trebala priznati i potpisati.

Srbi su postali *zarobljenici velikosrpskog barbarizma* na početku 21. stoljeća. To je konsekvencija srpskog mitomansko-ideološkog obrasca

---

³³ Jan Willem Honig, & Norbert Both, *Srebrenica. Record of a War Crime*, Penguin Books, New York, London, 1996.

³⁴ Muharem Murselović, jedan od pionira povrtaka, izjavio je nakon desetak povratničkih godina: „Ja sam bio među prvim povratnicima u Prijedor, pozivao sam ovaj narod da se vrati i stoga osjećam veliku odgovornost i grižu savjesti za sve što sam uradio, jer ništa od onoga što smo očekivali nije se ostvarilo. Možda smo naivno vjerovali da će nam oni koji su nas protjerali omogućiti normalan način života sada kada smo se vratili, kao što smo mnogo više pomoći očekivali i od međunarodne zajednice i državnih institucija u procesu reintegracija... Jer ovdje su Bošnjaci tek turisti, koji valjaju jer plaćaju komunalije i poreze, pa se pitam kada će im i boravišnu taksu početi naplaćivati. To je jedno strašno stanje.“ Vidjeti: *Oslobođenje*, Sarajevo od 1. juna 2009, str. 5.

od 1790. godine u Temišvaru do 1992. godine i velikosrpske agresiji na RBiH. Pred srpskim narodom su veliki izazovi u preoblikovanju ovoga obrasca u demokratsku koegzistenciju s komšijskim narodima. S tim je bio suočen Zoran Đinđić. Srpski narod i njegova politika postali su zatočnici velikosrpskog ekspanzionizma, zarobljenici provincijalnih hiperbola koje dijeli s bošnjačkim i hrvatskim narodom. To stanje može još dugo trajati.³⁵ No, velikosrpski ekspanzionizam, po osnovnom određenju isključiv i obojen zločinom, danas se ogleda u tome što velikosrpski političari zagovaraju da su za sebe i „svoj narod“ u BiH dosegli neupitne „srpske teritorije“ na kojima samo Srbi mogu živjeti, vladati i biti slobodni. Time je rečeno da je „dostignuće“ velikosrpskog *barbarstva* neupitno. Zato je entitet RS genocidan, monoetnička tvorevina na tlu međunarodno priznate Republike Bosne i Hercegovine. Naime, Karadžićeva paradržavica i njena *de facto* vlada pretvorena je 1995. u „dejtonski entitet“, a danas bi njegovi nasljednici tu genocidnu tvorevinu preveli u legalnu „srpsku državu“. Još ne znamo koje su sve posljedice tog nastojanja!?

Bošnjačka agonija i ostvareno djelo genocida

Bošnjake se nastoji gurnuti u tzv. *religijski radikalizam* da bi se tako došlo do konačnog izjednačavanja i opravdanja zločina. Te podvale s religijskim radikalima ne mogu se naljepiti na jedan cijeli narod koji ih ne prihvata, a koji povijesno nije sklon radikalnom političkom djelovanju. Velikosrpski projekt računa sa projektiranim religijskim fanaticima koje će potom upotrijebiti za svoje ciljeve. Bošnjake svodi na „versku skupinu“ koja se odmetnula od „vere pradedovske“ pa je zato treba iskorijeniti. O tome epskim govorom programski progovara Njegoš u *Gorskom vijencu*. Danas je bošnjački narod postao zarobljenik lutanja i nedefiniranih političkih stavova koji ga vode u opasno polje egzistencije na početku 21. stoljeća. Treba reći da bez bošnjačke agonije nije moguće instalirati genocidnu tvorevinu na tlu internacionalno

---

³⁵ Danas u Srbiji postoje, grubo rečeno, tri političke ideologije na djelu: *radikalna*, *socijalno-demokratska* i *liberalna*. Radikalna opcija, da se osvrnemo samo na nju, posebno se reflektira na dijelove BiH gdje je instaliran zločinom genocida entitet RS, a ona služi da se održe pritisak na državu Bosnu i Hercegovinu te barbarska spremnost za nove „poduhvate“.

priznate RBiH. Politika je vrhunsko znanje i djelatnost – ona nije stvar „odabrane grupice istomišljenika“ i poštenih religijskih osjećanja. Bošnjačka politika uveliko je reducirana na uzak krug ljudi koji nisu dorasli vremenu postgenocidnog življenja bošnjačkog naroda. Vrlo mala skupina *politikanata* odlučuje o sudbini jednog naroda i države – tu je primarna opasnost. Politikanti su intelektualno i moralno nedorasli za *opće interese* države BiH i njezin kompleksni povijesno-politički trenutak. To je razarajuće po Bosnu i Hercegovinu, dakle, po narode i naciju. Politika kojom se inaugurira da jedna politička stranka predstavlja jedan narod ne vodi dobru. To je prava *antipolitika*, to je destrukcija političkog i antropološkog iskustva egzistencije u državi kao zajedničkom i općem dobru ljudi, tj. njezinih građana. Treba jasno iskazati skepsu prema sadašnjem bosanskohercegovačkom postupanju da „lider“ može predstavljati cijeli narod – to je moguće samo u autoritarnom košmaru. Međutim, sloboda mišljenja ne može se ničim zaustaviti, pa ni podmetanjima, stigmatizacijama, kvalifikacijama bez zbilje, kolektivnim predstavljajima naroda, svešteničkim naracijama o onome što sami sveštenici ne razumiju, „inkvizicijama“, lažima, starim velikosrpskim trikovima – „optuži ga pa nek se pravda“, zastrašivanjima itd.

Između religije i fatalizma odvijala se bošnjačka politika u agoniji posljednjeg desetljeća dvadesetog stoljeća. Ona se nastavlja na sličan način i u prvoj deceniji 21. stoljeća. Bošnjačka politika još uvijek nije dosegla punu odgovornost političkog djelovanja, jer se ne može osloboditi svog „kvazipolitičkog“ polazišta. Ona se od 1991. godine, što treba naglasiti, odvija kao simbiotička simulacija političkog djelovanja na premisama religijskog svjetonazora. Od montiranog suđenja 1983. godine, tzv. „muslimanskim intelektualcima“, Bošnjaci su „pripremani“ na viđenje zbilje u kojoj lider i sveštenici određuju sadržaj narativa o životu. Pritom je došlo do zloupotrebe islama u mizerne političke svrhe. Oni koji su sudili tzv. „muslimanskim fundamentalistima“ uspjeli su da oblikuju jednu apolitičku infantilnost koja se početkom devedesetih godina pojavila kao politički subjekt „muslimanskog povijesnog kruga“ bez jasne svijesti o državi RBiH. Od tada ide ona dvostrana nesprenost i nedoraslost savremenom političkom djelovanju. Ono se najpreciznije iskazuje u *zamjeni pozicija* – u političkim pitanjima se moralizira na religijskoj slici svijeta, a u religijskim, ili pitanjima teleološkog i eshatološkog položaja čovjeka u cjelini bića, politizira se do bijedne zloupotrebe

zdravog razuma. Ovo je, da ne bi bilo zabune, zajedničko svojstvo i srpske i hrvatske političko-religijske zloupotrebe etničkih i religijskih osjećanja i opredjeljenja građana. Svi oni, i sveštenici i političari, od početka znaju za naracije o „etničkim teritorijama“ i „humanom preseljenju naroda“. Bošnjaci, nažalost, 1991. godine nisu imali razvijene *nacionalne* (državne) politike – oni kao da nisu bili dorasli povijesnom trenutku.³⁶ Vrhunac bošnjačkog cinizma danas su bošnjačke birokrate ili politički predstavnici po institucijama države koji ne rade i ne umiju da rade, koji isijavaju antiintelektualnost, simuliraju političko djelovanje, besvjesno tumaraju složenim prostorom političkog labirinta itd. Njihovo djelovanje nije državotvorno definirano i oni nikome za to ne odgovaraju. Oni su, kratko rečeno, oličenje neznanja... Zato je ključno pitanje, koje nas obuzima svojom problematičnošću: *U ime kojih Bošnjaka se vodi bošnjačka politika u 21. stoljeću, a posebno od devedesetih godina prošlog stoljeća?*³⁷ Samo je bošnjački cinizam gori od antibosanskog cinizma, jer je ekvivalent internacionalnom cinizmu od prvog dana agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu.

Bošnjaci su usljed neodgovorne pasivističke politike u položaju u kojem nemaju racionalne vlastite stavove i ponašanja o pitanju države i njene budućnosti. Njihov je cinizam – *prosvijećena lažna svijest* – u tome što dopuštaju da internacionalna zajednica „vodi“ bitne poslijeratne poslove koji direktno određuju njihovu sudbinu. Bošnjaci se neprestano politički iscrpljuju, pravdaju drugima, dokazuju na ispraznim pitanjima, Djeda Mraz i slično, a malo rade na izgradnji prosperitetne države. Nisu svikli na discipliniran pristup problemima društvene zbilje kao osnovu unutarnje konsolidacije! Srbi u BiH vrlo malo smiju podići glas protiv „svojih vođa“ i ukazati na drugačije mogućnosti života. Ljudi uglavnom šute i brinu svoje brige kao svaka balkanska fukara koja se svikla da živi

---

³⁶ Bošnjaci nisu mogli ni imati *nacionalnu* ili *državnu* politiku, jer su odmah poslije prvih višestranačkih izbora zauzeli etničku, dakle, partikularnu perspektivu – vezali su svoju s druge dvije partikularističko-etničke zastave i samo se usmjerili na pregovore oko mapa za razgraničenje etnija u multietničkoj državi. To ipak kazuje da Bošnjaci nisu uspjeli u pravom času razviti *nacionalnu* politiku, jer su samo tretirani kao Bošnjaci, dakle, kao etnička grupa, a formula bošnjačke nacionalne politike može biti samo i jedino *bosanskohercegovačka politika*.

³⁷ Isto pitanje postavlja se za bosanskohercegovačke Srbe i Hrvate. U ime kojih kolektiviteta se, naprimjer, ubijaju pripadnici drugih kolektiviteta?

u stadij. Oni su počeli da žive *fluidni* život, tj. „nepostojan život koji se odvija u uslovima stalne neizvjesnosti“³⁸, a to je zapravo destrukcija života i njegovog humanog sadržaja. Sve eshatologije i veliki projekti su propali u dobu globalnog informacijskog kapitalizma. Time su Bošnjaci i Srbi, uz Hrvate, Albance i Crnogorce, usljed isključivih nacionalnih planova i rata, postali vjerovatno najzaostaliji narodi u današnjoj Evropi bez obzira što se kite insignijama koje im realno ne pripadaju. Ovi narodi još nisu elaborirali *primarnu modernizaciju*, a da ne govorimo o *refleksivnoj modernizaciji* (U. Beck). Za to su krivi političari i sveštenici koji svoje narode doživljavaju kao stada zatvorena u torove uvjeravajući ih da je to smisao ljudskog života.

Sve je moguće u konfuznom fluidnom društvu koje se neprestano podrija i paradoksalno održava etnoklerikalnom mržnjom i rušilačkim mentalitetom. Ljudi koji žive i zastupaju velikosrpsku ideologiju mogu da se predstavljaju kao humanisti, liberalni mislioci, demokrati, pravedni prosuditelji građanskih interesa, poštenjačine... Međutim, od odgovora na pitanje kako je nastala RS ovisi kakav ćemo diskurs razvijati u budućnosti. Civilizacijsko-političko, pravno i dijelom teološko pitanje glasi: *Da li je entitet RS nastao bezgrješnim začecem ili „nekako“ drugačije?* Mnoge humanistički orijentirane intelektualce u Bosni interesuje da li je bošnjački cinizam u stanju da ovo pitanje racionalno razmotri neovisno od velikosrpske ideologije koja pokušava da ga profilira. I opet, još preciznije, jedno od najtežih pitanja: *Da li je moguće da opstane entitet RS kao proizvod stravičnog zločina i genocida?* Postojanje entiteta RS kazuje da svi ljudi u BiH nisu jednaki. Valja ponovno podsjetiti, Bošnjaci imaju Presudu za genocid u Srebrenici, ali oni je uopće ne koriste kao moćno sredstvo za odbranu države BiH. Presudom je rečeno da je vojska i policija entiteta RS napravila genocid, a to je sasvim validan osnov da se bošnjački zahtjev za *poštivanjem prava* pred internacionalnom zajednicom jasno čuje. Kad je Thomas Jefferson pisao ustav SAD on je pošao od pretpostavke „da su svi ljudi stvoreni jednakim“. U Daytonu su na to zaboravili svi koji se kunu u američku demokratiju i slobodu. Ratom i zločinom genocida zauzeta teritorija države RBiH samo za jedan narod, ne samo da svjedoči o zločinu, već nas podsjeća da je taj zločinački projekt narušavanje interacionalnog pravnog poretka, izvorište velike nepravde

---

³⁸ Zygmunt Bauman, *Fluidni život*, Mediteran, Novi Sad, 2009, str. 10.

i svih budućih katastrofa u ovome području Evrope. Bosna i Hercegovina, naime, nikada nije bila srpska zemlja. Da, u Bosni žive Srbi – ali s Bošnjacima, Hrvatima, Jevrejima, Albancima, Romima, Crnogorcima i drugima. To što su velikosrpski osvajači pobili i protjerali sve druge, pa za sebe zauzeli pola zemlje (49%), nije definitivno rješenje. Očito je da u budućim događajima to stvara velike probleme samim srpskim ideolozima i političarima. A nema rješenja za zločin osim pravde i prava, sudske istine o kojoj se ne može politički dogovarati i pregovarati.

Odgovor na pitanje nastanka entiteta RS na tlu Republike Bosne i Hercegovine, znači mnogo više od upiranja prstom u entitet RS. Bitno je za naš kritički diskurs da stalno imamo na umu razliku između *srpskog naroda* i *velikosrpskog ekspanzionističkog projekta* – to dvoje nikada ne treba izjednačavati. U toj distinkciji smjestila se mogućnost mišljenja koja nam osigurava da prepoznamo i mislimo nadu da srpski narod može nadvladati zločinačku politiku u koju su je gurnuli politički i religijski predstavnici u posljednjoj deceniji dvadesetog stoljeća. Srbi u BiH još nisu shvatili i/ili ne žele da shvate da je njihovo „nacionalno pitanje“ u državi BiH apsolutno *bosanskohercegovačko*. Država BiH je nacionalni okvir bosanskohercegovačkih Srba. Stoga će oni kao građani države BiH jednoga dana morati, kao vlastiti život, graditi, razvijati i poštovati svoju državu BiH. To je osnova za normalnu egzistenciju, jer se tek tada pokazuje da oni priznanjem svoje države odbacuju ideologiju velikosrpskog ekspanzionizma. Nikada, baš nikada, Bosna i Hercegovina nije bila Srbija.

Nedavno je američki senator Robert Dole u *The Wall Street Journal*-u od. 22. 10. 2009. napisao upozoravajuće riječi pod naslovom „Bosnia and American Exceptionalism“. Sasvim upozoravajućim tonom, Dole kazuje:

Danas, Bosna je ponovo u opasnosti. Ovaj put prijetnja nije od brutalnosti i neposrednosti genocida. Umjesto toga, to je više suptilna prijetnja: uspjeh/izgled države je oslabio do te mjere da je poništava/rastvara, ostavlja njen narod u separatističkim, monoetničkim konklavama („zatvorenim prostorijama“, nap. S. L.), gubi sve nade za demokratski razvoj i potvrđuje ultranacionalizam. To se događa, ne na ratištima, nego za pregovaračkim stolom. Umjesto jačanja državne vlasti i privlačenje neposlušnih bosanskih Srba natrag u Bosnu, događa se to da su se predstavnici država članica Europske unije, na čelu sa

bivšim bosanskim glavnim pregovaračem Carlom Bildtom, vratili dijelovima Daytonskog sporazuma iz 1995. koji je zaustavio tri i pol godine rata koji je rastrgao zemlju.³⁹

Dole jasno shvaća da se vrtimo u krugu – namjerno ili nenamjerno – a koji je vrlo opasan po državu Bosnu i Hercegovinu. Rastuća relativizacija zločina i niveliranje zla priprema tlo nove neodgovornosti u kojoj se mogu pojaviti novi i prijašnji zločinci u novom ruhu. Svi oni koji danas relativiziraju zločin genocida nad Bošnjacima u Bosni i Hercegovini na drugačiji način učestvuju u zločinu. Genocid je ispalniran i bez milosti izveden. Najočitiije u sigurnoj zoni Ujedinjenih nacija, u Srebrenici u julu 1995, kada su u provođenju zločina učestvovala srpske snage koje su brojale oko 25.000 ljudi. Masovno učešće srpskog naroda u tome zločinu kazuje nam da on nije bio nenamjerno i neorganiziran zločinački poduhvat. To nam govori da veliki dijelovi jednog kolektiviteta mogu biti *zatočeni* u opasnu i beskrajnu ideologiju iz koje se proizvodi zlo i zločinb. Za ciljano istrebljivanje bošnjačkog naroda, internacionalnim humanitarnim pravom zaštićene grupe, postojala je genocidna namjera i zločinački plan. Postoje naredbe za izvršenje genocida i formiranje konclogora. Predsjednik Srbije Slobodan Milošević je „bio učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu, koji je uključivao i rukovodstvo bosanskih Srba, čiji su cilj i namjera bili da se djelimično unište bosanski Muslimani kao grupa“⁴⁰.

---

³⁹ „Today, Bosnia is again under threat. This time the threat is not from the brutality and immediacy of genocide. Rather, it is a more subtle menace: the prospect of a state weakened to the extent that it dissolves; leaves its people in separatist, monoethnic enclaves; loses all hope for democratic development; and validates ultranationalism. This is happening not on battlefields, but at the negotiating table. It is happening because, rather than strengthening state powers and drawing the recalcitrant Bosnian Serbs back into Bosnia, representatives of European Union member nations led by former Bosnia chief negotiator Carl Bildt are walking back parts of the 1995 Dayton Agreement that had put an end to the three-and-a-half year war that had torn the country apart.“ Vidjeti: Robert Dolle, „Bosnia and American Exceptionalism“, *The Wall Street Journal*, 22. October 2009.

⁴⁰ Internacionalni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju/International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY), Tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, Hagg, 16. juna 2004.

Planirani debakl internacionalne zajednice u Bosni i Hercegovini

Očito je da internacionalna zajednica danas nema jedinstvenu naraciju o Bosni i Hercegovini. Jean Baudrillard je 1995. godine u *Liberation*-u ironično primijetio da je cijeli problem u tome „da ubijedimo Bošnjake da su sami krivi za sopstvenu nesreću“. Mnogi koji su radili na potkopavanju bosanskohercegovačke budućnosti vješto kriju svoje tragove. Mnogi od njih pišu knjige i predstavljaju svoja sjećanja i doprinose demokratiji, miru i prosperitetu iz vlastitog vidika. Roger Cohen je u jednome članku⁴¹ nemilosrdno ironizirao bolesnu podvalu D. Owena u njegovoj knjizi *Balkan Odyssey* (1995). Cohen kaže:

Ali, poslije srpskih koncentracijskih logora u Omarskoj, Trnopolju, Sušici i drugdje, poslije egzekucija i „iščeznuća“ desetina hiljada Bošnjaka u prvih šest mjeseci bosanskog rata, poslije nemilosrdnog bombardovanja Sarajeva, poslije isuviše predvidljivog raspleta na poljima smrti Srebrenice, Owen se osjeća kvalificiranim za riskantan zaključak da je Karadžić možda prekršio Hipokratovu zakletvu.⁴²

Cohen upozorava na neodlučnost i „ciničko neznanje“ D. Owena o Karadžićevom zločinu u ratu: „Owen, koji je dobro znao Karadžića i njegove metode nakon što je tokom trideset i dva mjeseca bio glavni pregovarač EU na Balkanu, nije spreman da kaže da li je lider bosanskih Srba ratni zločinac.“⁴³ On je još dodao: „*Balkan Odyssey* je hronika razdirućeg neuspjeha – neuspjeha njezinog autora samog da razrješi ili da shvati najgori rat u Evropi nakon onoga Hitlerovog rata.“⁴⁴ Owen je postao sim-

---

⁴¹ Ovaj članak se prvi put pojavio u *The New Republic*, 11. March 1996, pod naslovom „Peace in His Time“.

⁴² “But after the Serbian concentration camps at Omarska, Trnopolje, Susica and elsewhere, after the execution and ‘disappearance’ of tens of thousands of Bosniaks in the first six months of the Bosnian war, after the relentless bombardment of Sarajevo, after the all-too-predictable denouement on the killing fields of Srebrenica, Owen does feel qualified to venture that Karadzic may have violated the Hippocratic oath.”

⁴³ “Owen, who got to know Karadzic and his methods well during thirty-two months as the European Union’s chief mediator in the Balkans, is not prepared to say whether the Bosnian Serb leader is a war criminal.”

⁴⁴ “Balkan Odyssey is the chronicle of a lacerating failure - that of its author to settle, or to grasp, the worst war in Europe since Hitler’s war.”

bolom licemjerja i internacionalnog debakla u BiH. To bi trebala prikriti njegova knjiga. Naravno, ne slučajno i ne iz neznanja. Owen je igrao ulogu „nepristrasnog posmatrača“, jer je RBiH bila navučena u izvanpravnu ili izvansudsku nagodbu i pre(go)-varanje, na konferencije o RBiH.

Pored Owenove podvale od knjige postoje i knjige Florence Hartmann⁴⁵, zatim Carle del Ponte koja je vješto zatajila dokaze o umješnosti Srbije u agresiju na RBiH, Brendana Simmsa, S. Woodward, P. S. Ramet, potom zbirka tekstova koju su priredili Rabia Ali & Lawrence Lifschultz⁴⁶, knjiga Christophera Bennetta⁴⁷ i desetine drugih koje nude sasvim drugačiji uvid u disoluciju Jugoslavije te velikosrpski pokušaj da na njezinim temeljima naprave Veliku Srbiju.

Nakon nametanja ilegalnog, nepravednog i nefunkcionalnog Dejtonsko-pariškog sporazuma za državu RBiH, etnoklerikalni mehanizmi onemogućavanja progresa države i dalje su u optičaju kao na početku velikosrpske agresije. Među njima posebno se izdvajaju pokušaji izvanpravnog „dogovora“ oko državne imovine i zloupotreba entitetskog glasanja koje je pretvoreno u etničko.⁴⁸ Nužno je, naime, otkloniti *entitetsko glasanje*⁴⁹ koje služi kao kočnica usvajanja zakona države BiH. Entitetski

---

⁴⁵ Florence Hartmann, *Mir i kazna*, Buybook, Sarajevo, 2007.

⁴⁶ *Why Bosnia? Writings on the Balkan War*, Rabia Ali & Lawrence Lifschutz (ed.), Pamphleteer's Press, Stony Creek, Connecticut, 1993.

⁴⁷ Christopher Bennett, *Yugoslavia's Bloody Collaps. Causes, Courses and Consequences*, Hurst & Company, London, 1995.

⁴⁸ Oni koji brane poziciju države Bosne i Hercegovine ne mogu *državnu imovinu* – imovinu internacionalno priznate države Republike Bosne i Hercegovina – dati, predati, pokloniti, otuđiti i sl. nekom od entiteta. Dati državnu imovinu BiH, znači potpisati smrtnu presudu državi BiH. Pravno je sasvim jasno šta je imovina BiH. O tome se ne može „politički“ dogovarati. To je vrhunski čin izdaje države. Kakva je to država koja nema svoje imovine? Svi koji se za to zalažu rade na uništenju države i trebaju za to odgovarati. Naročito bošnjački predstavnici koji su se zapetljali u prevare i pregovore, tako da više „ne znaju“ kuda idu i šta rade od Daytona do Butmira. Entitet, naime, nije državni oblik vlasti i on ne može posjedovati državnu imovinu. On može samo *koristiti* državnu imovinu, tj. biti *korisnik* državne imovine pod uslovima koje država propiše i odredi. Neka regija države uvijek je podređena državi i ne može se cjenjkati s državom kako to danas pokušavaju velikosrpski političari iz dejtonskog entiteta RS.

⁴⁹ Evropska komisija je u svome *Izveštaju o napretku u BiH* od 14. oktobra 2009. godine jasno naglasila da je entitetsko glasanje, koje stoji na raspolaganju entitetu RS, ključna smetnja u razvoju države BiH i kočnica njenih daljnjih integracija u evropske

veto stavlja državu u podređeni položaj, tj. država postaje blokirana jednim regionom koji nastupa monoetnički, nepriznavajući Bošnjake i Hrvate i ostale na teritoriju koji je zločinom genocida pretvoren u poseban region i izvanpravnim putem nametnut Republici BiH. Ugovor iz Dayton, koji je ozvaničen pod imenom *Okvirni sporazum o miru u BiH*, podmetnuo je Ustav, Anex IV, i time pokušao regulirati ustavnu problematiku BiH za koju postoji tačno predviđena procedura. Sve što se dešava izvan te procedure jeste izvanustavno, nelegalno i treba tražiti zaštitu države BiH pred UN i internacionalnim sudovima. Nad državom BiH se vrši neviđena „javna“ agresija i pokušaj njezinog uništenja. Velikosrpski barbari samo su *izvršio*ci tog opasnog poduhvata. Niko ozbiljno ne pokušava da spriječi tu kontinuiranu javnu agresiju. Većina ratnih zločinaca iz Bosne i Hercegovine našla je utočište u Srbiji i tamo se skriva od ruke pravde. Milošević se hvalio kako su ostvarili cilj koji nikada u povijesti nisu uspjeli ostvariti – „srpska država“ zapadno od Drine. To se, međutim, mora zaustaviti svim legalnim sredstvima internacionalnog prava i Povelja UN. Pobunjenici i kvistlinzi koji hoće da unište državu moraju odgovarati za svoje zločine, ali djelo zločina genocida ne može opstati bez obzira na sve velikosrpske podvale, mitologije, lobije, prijetnje, podmićivanja, uslovaljavanja i laži. Oni koji slijede Karadžićevu RS slijede sve polazne razloge zbog kojih je izvršena agresija na Republiku BiH. Stoga internacionalna zajednica mora pomoći državi BiH da se oslobodi zločinačkog *djela*, svih njegovih *intencija, sadržaja i paradržavnih oblika*.

Pregovori koji su vođeni oko RBiH, nisu donijeli *sigurnost i progres* državi, već su, naprotiv, državu BiH doveli u veliku opasnost. Radi se o tome da je Bosna i Hercegovina istrgnuta iz okvira *prava*, počevši od Londonske konferencije koja je započela s „dvije zaraćene strane“, zatim Ženevske konferencije na kojoj su se pojavile „tri zaraćene strane“, potom Dejtonskog sporazuma 1995. te preko Pruda i Butmira 2009. On je tako planski gurnuta u volontaristički svijet opasnih tajnih PREGOVORA, u kojima se predstavnici bosanskohercegovačke Vlade

---

i svjetske tokove. Visoki predstavnici ne pokušavaju da promijene tu okolnost, a domaći političari to koriste za prepucavanja i neučinkovita nadmudrivanja. Zloupotreba ovoga modela glasanja omogućava opstruiranje zakonske konstitucije države i cinizam predstavnika međunarodne zajednice. To čak osigurava velikosrpskim planerima da nastave potkopavanje zakonskih sadržaja države.

nisu najbolje snalazili, te je tako začeti cinični mentalitet koji traje gotovo dvadeset godina i vidljiv je u aktualnoj bošnjačkoj politici. Bošnjački cinični duh „podudara“ se sa ideologijom velikosrpskih predstavnika. To je vrlo velika opasnost koja direktno šteti državi BiH, jer je izgurava sa svjetala internacionalne pravne pozornice i Povelje UN, i vodi na mračne puteve izvan civilizacije, u „zakon džungle“ i krajdrumska svratišta gdje se lidveri kockaju s ulogom života i sreće vlastitih naroda. To je svojevrsna podvala BiH koju bošnjačka politika još nije priznala ili nije razumjela. Zato se BiH mora što prije vratiti u okvir INTERNACIONALNOG PRAVA i tražiti da se ostvari njezino pravo kao članice UN. Već petnaest godina BiH je izvan pravnog okvira i njome raspolažu agresori, zločinci i sumnjivi posrednici-pregovarači koje se može kupiti za odgovarajuće novce. Ona je zatočenik antibosanskohercegovačke volje.

Pravna teorija poznaje nešto što se zove *vlada de facto*. Radi se o grupi ljudi koji pretenduju na vlast ili neku dominaciju, koji nemaju pravni legalitet i koji „vladaju“ na određenom dijelu ili cijeloj teritoriji jedne zemlje na osnovu određene vojne moći ili neke druge. To se dogodilo u BiH, kada su pobunjenici i kvislinzi na čelu s R. Karadžićem odbili da priznaju rezultate demokratskog referenduma građana RBiH 1992. Oni su silom srbijanske vojske i policijskih struktura ustali protiv demokratskog rezultata i volje većine građana RBiH. Oni su krenuli putem izvan prava, silom i zločinom, u velikosrpsku agresiju, u pokušaj da ratom pripoje RBiH ostatku propale Jugoslavije. Agresori su uspjeli u Daytonu da vladu *de facto* pretvore u entitet, a koji teži državi. Naravno, to nije bilo moguće bez bošnjačke *nemoći* i podrške ruske, francuske i britanske diplomatije. Tako je jedna pobunjenička, nelegalna vlada na okupiranoj teritoriji države RBiH, postala entitet RS kao dio države BiH. Taj entitet je od srbijanskih državnih struktura i Karadžićevih ubica shvaćen kao prelazno rješenje do stvaranja Velike Srbije.

Pravo kao osnov političkog djelovanja

Pitanje da li je entitet RS na tlu države RBiH rezultat bezgrješnog začeca ili zločina nije *teološko* pitanje, nego je *pitanje o pravu* koje BiH treba tražiti. Pravno je entitet RS djelo zločina, koji je nelegalno, ratom, genocidom, prisilom i terorom nametnut na tlu međunarodno priznate RBiH. Pokazuje se od 1995. da su entiteti FBiH i RS, zapravo, odvođenje

RBiH od *prava* u priče o *dogovoru* „zaraćenih strana“ gdje su svi izjednačeni, tj. agresor i žrtva imaju istu pregovaračku poziciju. To već nije pravo – naprotiv, riječ je o cinizmu, prevari, kršenju internacionalnog prava i zločinu. Zato je opasna priča o *nužnosti dogovaranja* po svaku cijenu, a što agresor koristi do izopačenosti. On hoće da pregovara o svemu – pa čak i o tome da li „čovjek hoda na dvije noge“. Stoga, ni pod kojim uslovima BiH se ne smije odreći PRAVA u pitanjima sudbine DRŽAVE. Ne može se stoga USTAV Republike Bosne i Hercegovine dokinuti u jednoj vojnoj bazi (Dayton), uz „dogovor“ između moćnog zločinca i nemoćne žrtve. Država RBiH morala je biti zaštićena od UN kao punopravna članica, a ne prepuštena sumnjivim pregovaračima i internacionalnim konferencijama na kojima se rastakala njezina državna supstancija uz nemoć bosanskohercegovačke Vlade. RBiH bio je nametnut embargo na naoružanje kojim joj se sprječavalo pravo na samoodbranu i Blitzkrieg u prvim danima agresije 1992. pred očima cijeloga svijeta. Oni koji su stajali na čelu UN trebaju biti pozvani na odgovornost, jer su saučesnici u velikosrpskom zločinu nad RBiH – Boutros B. Ghali i J. Akashi.

Odustajanje od PRAVA otvorilo je vrata neslućenim opasnostima za državu RBiH – sva njezina problematika svedena je na *humanitarno* pitanje kako nam je to „predskazao“ F. Mitterand – umjesto da kao članica UN bude zaštićena prema Povelji UN. Sve vrijeme pregovaranja glavni grad države RBiH bio je pod opsadom kakva se ne pamti u modernoj povijesti. U Daytonu je došlo do poništenja legitimiteta vlade RBiH, pogažen je Ustav RBiH, pregovaralo se s agresorom kao s ravnopravnim članom pregovaračkog procesa. Nakon toga otvara se internacionalni proces suđenja zločincima dok njihovo djelo ostaje. Na to moraju, također, odgovoriti politički predstavnici, prije svega bošnjačkog naroda, koji su pred građanima RBiH vodili, iz bilo kojih razloga (ucjena, prijetnja, prevara), *dvostruku* politiku koja je omogućila da agresor stupi na scenu pregovora kao „ravnopravan član“. Kad se razotkrije taj cinizam *bošnjačke* politike, koji je bitno onemogućio *bosanskohercegovačku* politiku, Bošnjaci mogu sa drugim građanima BiH stvoriti uslove da se *država* gradi na PRAVU, a ne na opasnim i netransparentnim „džentlmenskim dogovorima“ ljudi koji „ne znaju šta rade“ i koji nisu dorasli političkom trenutku u kojem smo se povijesno zatekli. Zato su tu Visoki predstavnici i OHR da štite jedino *Okvirni sporazum o miru u BiH*, a ne Republiku BiH kao jedinstvenu, internacionalno potvrđenu državu. Visoki predstavnici

čuvaju Dejtonski sporazum, a ne državu BiH. OHR je stoga „kozmetički salon“ koji ima ulogu da Frankensteina uvjeri da je lijep ko slika!

Daytonom je uvažena većina zahtjeva velikosrpskog agresora i pokazalo se da dogovor ovisi od volje pregovarača, a ne od internacionalnih pravnih normi. Naprimjer, na osnovu Miloševićeve „dobre“ volje u Daytonu, cijelo Sarajevo pripojeno je Federaciji BiH. Možemo tvrditi da jednim dijelom bošnjački cinizam, nesposobnost, etnicizam, nemoć i neodgovornost, te cinizam internacionalne zajednice i nemoral diplomatskih tajnih igara, omogućavaju dominaciju velikosrpskog projekta nad državom Bosnom i Hercegovinom. Drugim riječima, bošnjački cinizam „dogovorima“ spašava velikosrpski projekt na teritoriji države Bosne i Hercegovine. Bošnjački cinizam nije u stanju da prizna da Dejtonski mirovni sporazum nije izraz *prava*, jer bi to priznanje poslužilo da se razmisli o vraćanju države na put internacionalnog prava. Tim „dogovaranjem“ „priznato“ je djelo genocida na tlu RBiH i napuštena je norma o nepriznavanju nelegitimnih djela genocida i agresije. Zato ponovo treba potcrtati da PRAVO *prethodi svakoj* POLITICI, a ne politika pravu. Tada bi se vidjelo da je već odavno izigran i sam dogovor iz Daytonu, da velikosrpski projekt cijeli svijet ismijava i vuče za nos, da velikosrpska ideologija priznaje samo entitet RS, kao rezultat velikosrpske agresije protiv države RBiH i da se otvoreno okreće protiv države u kojoj je on instaliran zločinom i genocidom.

Danas je, također, podvala velikosrpske ideologije i njene političke matrice naracija da se entitet RS može „voljom“ samo jednog naroda (*referendumom*) otcijepiti od države BiH. To nije postignuto ni tokom velikosrpske agresije 1992. godine. Internacionalna zajednica i lokalni bosanskohercegovački političari se moraju vratiti *pravu*, a to onda znači da se moraju poništiti rezultati ratnog zločina genocida. Na tome lokalni političari uz pomoć internacionalne zajednice moraju insistirati ako doista zastupaju građane koji su odani državi BiH. Bosna se danas brani tako što se na *pravu* zasniva buduća *politika*. S pravne tačke gledišta postoji *Presuda za genocid u Srebrenici* na osnovu koje internacionalna zajednica može i treba poduzeti korake primjene prava u vezi s ukidanjem RS. *Presuda* se mora ispoštovati. BiH je internacionalno priznata država bez obzira na Dayton kao „kumulativni rezultat svih dotad postignutih dogovora“ (D. Owen), tj. BiH nije nastala u vojnoj bazi u Daytonu kao jedan izvanpravni projekt politike „dogovaranja zaraćenih strana“.

Država Bosna i Hercegovina nije država *na osnovu* Daytonu ili *po* Daytonu, već *uprkos* dejtonskoj izvanpravnoj, nelegalnoj podvali. Dayton je već odavno dezavuiran kao ilegalan dogovor, jer on nije imao cilj da se zaštiti legitimna država Republika Bosna i Hercegovina, već da se prikrije da je ratnim zločinima stvorena teritorija na kojoj je pobunjenička grupa zločinom i genocidom stvorila svoju vlast. To je znao Karadžić pa je sve vrijeme govorio da je „cijeli srpski narod uz njega“, da je on pravi srpski sin, a da su svi oni koji nisu uz njega izdajnici. Visoki predstavnik, međutim, ne može otići iz BiH i reći da je „Dejtonski mirovni sporazum doveden do kraja“ – jer takva izjava ne može biti istinita pošto od Dejtonskog mirovnog sporazuma nisu provedena njegova osnovana načela. Velikosrpski nacionalisti su odmah izigrali „dogovor“ jer nisu uskladili Ustav entiteta s Ustavom države i time su izašli iz „dogovora“. Zato u skladu s pravnom logikom *poslije* OHR državi Bosni i Hercegovini mora se vratiti sve ono što joj je nelegalno, zločinom i genocidom oduzeto i okupirano.

Država Bosna i Hercegovina ne može se porediti s propalom Jugoslavijom, što često podvaljuju velikosrpski propagandisti. UN su priznale disoluciju Jugoslavije kao legalnu jer se radilo o tome da su Republike već bile države. Godine 1943. potvrđena je i obnovljena državnost RBiH. Druga Jugoslavija nastala je 29. novembra 1943. godine slobodnim udruživanjem Republika. Nisu se Republike okupljale oko Srbije već su se udružile u federaciju. Imena druge Jugoslavije su Demokratska Federativna Jugoslavija, Federativna Narodna Republika Jugoslavija, a od 1963. Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija. S druge strane, entitet RS nije legalno priznata država. On je rezultat vojnog poduhvata velikosrpske ideologije i agresije koji je zločinima genocida i progona građana RBiH stvorio „srpsku teritoriju“ na njezinom području, a koja bi treba u budućnosti da se priključi Srbiji kao ostvarenju velikosrpskog cilja – *svi Srbi u jednoj državi*.

Niko na svijetu nije mogao bez Skupštine Republike Bosne i Hercegovine, i predviđene pravne procedure za izmjenu Ustava Republike, uraditi izmjenu ili dokinuti Ustav RBiH, te onda podmetnuti unutar *Okvirnog ugovora o miru* Ustav države na koju je izvršena agresija, Anex IV. Oktrojirani ustav je izvan legalnog Ustava Republike BiH. Zato „mirovni ugovor“ ne može zamijeniti Ustav države – Povelja UN, Bečka konvencija o ugovornom pravu iz 1969. godine. U Daytonu se nije mogao zanemariti Ustav Republike BiH i podmetnuti Ustav u Aneksu IV. To je

nelegalno i to je antidržavni akt *par excellence*. Na taj način su prekršene desetine internacionalnih pravnih normi na kojima počivaju internacionalni odnosi. RBiH je *izvučena* iz domena *prava*, a onda je njezina nesreća relativizirana. Zato mogu zločinci i agresori da se ismijavaju nad žrtvama, jer se istina o stradanju ne ustanovljava *pravno*, nego prema dogovorima „lidera“ etničkih grupa, na moralnoj ili humanitarnoj razni, kroz „komisije za istinu“ itd., a što je samo daljnje razvlačenje bosanskohercegovačke supstancije po blatu ljudskog cinizma. To je proizvoljnost u kojoj je moguće sve dogovoriti, pa i sve na štetu države BiH.

(...)

Dvadeseti vijek umro je u Sarajevu 1992.–1995, kako je govorio L. Kolakowski, sa barbarskom opsadom grada pred očima cijelog svijeta. „Ponovo“, pedeset godina nakon Varšavskog geta, jedan genocid u Evropi nad građanima Bosne i Hercegovine u ime etničkih, nacionalističkih i religijskih ciljeva. Hipokrizija je srušila velike nade evropskog kontinenta – zato je pitanje Bosne u Evropi apsolutno *pravno* (i *otvoreno*) pitanje. Povijest se stravično ponavlja, danas Bošnjacima. Čini se da je Hegel u pravu – povijest nas uči da nas ničemu ne uči. Ljudi uglavnom ništa ne uče iz povijesti. Oni nemoćni su ostavljeni da se sami bore protiv zla, protiv ljudskog zla *par excellence* kakvo izvire iz *velikosrpske ideologije ekspanzionizma* i *uništavanja drugačijeg*, a koja predstavlja historijski korijen kontinuiteta zlodjela nad Bošnjacima od strane velikosrpskih barbara. Sačuvano pamćenje na *barbarski* zločin, neviđeno divljaštvo velikosrpskih agresora, mora biti stožer budućnosti mladih bosanskohercegovačkih generacija, jer velikosrpski projekt nije mrtav. Zato je smiješno ponavljati frazu „*never again*“. „Nikad više“, dakle, osim u Bosni! Niko normalan ne bi prihvatio da ga se *en masse* izbacili iz vlastite države, iz gradova i krajolika u kojima je stoljećima živio i da se onda pomiri s tim kao s nužnim, sudbinskim davanjem ili događanjem.

Zbiljska nacionalna politika Bošnjaka, Hrvata i Srba u Bosni i Hercegovini jeste *bosanskohercegovačka*!!! Jednom će to shvatiti bosanskohercegovački ljudi od Bosanske Rače, preko Bosanskog Šamca, Bosanskog Broda, Bosanskog Kobaša, Bosanske Gradiške, Bosanske Dubice, Bosanske Kostajnice, Bosanskog Novog, Bosanskog Petrovca i brda Bosanka iznad Trebinja...

Literatura

Knjige:

1. Badiou, Alain, *Stoljeće, Antibarbarus*, Zagreb, 2008.
2. Bauman, Zygmunt, *Fluidni život*, Mediteran, Novi Sad, 2009.
3. Bennett, Christopher, *Yugoslavia's Bloody Collaps. Causes, Courses and Consequences*, Hurst & Company, London, 1995.
4. *Bosna i Hercegovina – jezgro velikosrpskog projekta*, uredila i priredila Sonja Biserko, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2006.
5. Cooper, Robert, *Slom država. Poredak i kaos u 21. stoljeću*, Profil, Zagreb, 2009.
6. Hartman, Florence, *Mir i kazna*, Buybook, Sarajevo, 2007.
7. Hodge, Carole, *Velika Britanija i Balkan*, Detecta, Zagreb, 2007.
8. Honig, Jan Willem & Both, Norbert, *Srebrenica. Record of a War Crime*, Penguin Books, New York, London, 1996.
9. Ramet, Sabrina Petra, *Balkanski Babilon. Raspad Jugoslavije od Titove smrti do Miloševićevog pada*, Alinea, Zagreb, 2005.
10. Simms, Brendan, *Najsramniji trenutak. Britanija i uništavanje Bosne*, Baybook, Helsinški odbor za ljudska prava Srbije, Sarajevo, Beograd, 2003.
11. *Why Bosnia? Writings on the Balkan War*, Rabia Ali & Lawrence Lifschutz (ed.), Pamphleteer's Press, Stony Creek, Connecticut, 1993.

Novine:

1. *Oslobođenje*, Sarajevo, 1. juna 2009.
2. *The New Republic*, 11. March 1996.
3. *The Wall Street Journal*, 22. October 2009.